

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Студентське наукове товариство
фізико-математичного факультету

Науковий пошук
МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

Випуск III

Житомир 2010

УДК 378.937
Н32

Рекомендовано вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка, протокол № 9 від 26 березня 2010 року.

РЕЦЕНЗЕНТИ: Сейко Н. А. - доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Житомирського відокремленого підрозділу Європейського університету фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу;

Сидорчук Н. Г. - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Н32 Науковий пошук молодих дослідників : збірник наукових праць студентів, магістрантів та викладачів / за ред. В. М. Єремєєвої, О. М. Королюк - Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. - 190 с.

У збірнику представлено результати дослідної роботи за актуальними напрямками психолого-педагогічних та фізико-математичних наук магістрантів, студентів-дипломників, членів проблемних груп та наукових гуртків, аспірантів і викладачів фізико-математичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка!.

УДК 378.937

©Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2010

Брусінська Л. В.,
асистент кафедри охорони праці

Формування свідомого ставлення до власного здоров'я та охорони довкілля у майбутніх педагогів

В умовах розбудови нашої держави, розвитку економіки, освіти, науки та культури особливої актуальності набуває проблема виховання свідомого ставлення сучасних підлітків до власного здоров'я, охорони навколишнього середовища, формування здорового способу їх життя. Вирішення її в сучасній школі можливе за умови педагогічної підтримки саморозвитку та самовдосконалення кожної особистості, в ході яких у підлітків формуються навички екологічно доцільної поведінки, розвивається емоційно-ціннісне ставлення до навколишнього середовища.

Аналіз психолого-педагогічної та спеціальної літератури переконує, що окремі аспекти проблеми висвітлені в дослідженнях відомих вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема, Л. Баля, Л. Глушкової (мотивація підлітків до здорового способу життя); А. Воробйова, В. Голова (проблеми регіональної екології); Н. Газеєва, Я. Дишленко (екологічна освіта та виховання); Г. Даниленко, Г. Каропа (використання різних підходів до формування здоров'я підлітків); Г. Левіцкі (ретроспектива розвитку екологічної освіти та виховання) та ін.

Нині існує необхідність зміни ставлення людства до природи і довкілля. Уже зараз на глобальному, регіональному та місцевому рівнях люди повинні працювати в напрямку досягнення сталого розвитку, направлено на збереження природи, яка буде життєздатною, придатною для існування наступних поколінь. Потрібно розуміти, що наші нащадки мають ті самі права на сприятливе природне середовище, якими на сьогодні володіють громадяни більшості розвинутих держав світу. Цивілізований підхід до використання природних ресурсів базується на важливій концепції: для сталого розвитку країни, регіону і, навіть, окремого підприємства необхідно встановити

чіткі пріоритетні потреби, напрацювати жорстку програму обмежень у природокористуванні, для того, щоб теперішнє покоління не залишило після себе пустелю.

Однією з головних складових сталого розвитку є екологізація суспільної свідомості. Основною умовою формування її є освіта людей різних за віком, своїми соціальними та професійними якостями, тобто екологічна культура кожної людини, всього суспільства.

На сьогодні система освіти є основним джерелом, за допомогою якого можливе не лише формування екологічного мислення та суспільних моральних цінностей, а й профілактичний вплив, який направлений на формування здорового способу життя (ЗСЖ) дітей. Метою даного впливу є виховання особистості, яка здатна на прийняття відповідального рішення по відношенню до власного здоров'я і здоров'я оточуючих, здатна аналізувати зміни в навколишньому середовищі та прогнозувати наслідки цих змін; застосовувати ці знання в різноманітних життєвих ситуаціях та має здатність до аналітичного, критичного й творчого мислення.

Уже з раннього віку, в дитячих садочках, необхідно виховувати в людини любов до природи, шанобливе ставлення до усього живого на Землі. Дітям шкільного віку, які цікавляться екологією та хочуть оволодіти певними практичними навичками та вміннями, можна запропонувати такі форми екологічної освіти: гуртки юних натуралістів; літні міські екологічні табори: відвідування музеїв, бібліотек; роботу в шкільних лісництвах; наукові товариства учнів; краєзнавчі експедиції тощо.

Одним із найголовніших завдань екологічної освіти є формування знань про природу рідного краю, про справжню і перетворену людиною природу; набуття практичних навичок та вмінь в різноманітних видах діяльності, що направлені на збереження і покращення соціоприродного середовища.; формування елементарних уявлень про людину як біосоціальну істоту та середовище його існування.

В умовах сьогодення необхідним є перехід шкіл на „здоров'яформуючі" і „здоров'язберігаючі" технології викладання. Це потребує напрацювання програми з гігієнічного виховання школярів усіх вікових груп; реального напряму учбового закладу на формування здоров'я школярів і розвитку навичок ЗСЖ; викладання матеріалу вчителями, які мають стійке уявлення відносно значення гігієнічного виховання для гармонійного розвитку дитини; готовності вчителів, учнів, адміністрації і батьків до співпраці. До просвіти населенні

щодо шкідливих звичок, правил раціональне харчування, необхідності занять фізичною культурою, спортом мають долучатися й медичні працівники.

Отже, першочерговим завданням педагогічної освіти на сьогодні є формування ЗСЖ дітей. Швидка зміна соціально-економічних умов і поява, в зв'язку з цим, великої кількості нових ризиків для здоров'я дітей вимагає розробки ефективних профілактичних технологій, які можливо швидко впровадити в систему освіти. Ці технології повинні враховувати не лише сьогоденні потреби, а й бути спрямованими на перспективу, враховувати швидку зміну дитячого світосприйняття.

Спосіб життя молоді людини визначальною мірою формується під впливом сім'ї та найближчого оточення. За результатами опитування студентів фізико-математичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка щодо тютюнопаління встановлено, що серед багатьох мотивацій рішення покинути палити, „покращення власного здоров'я" має незначний відсоток серед студентів, які на даний момент палять.

Аналіз даних анкетування студентів інших українських ВУЗів показав, що для більшості з них здоров'я є базовою цінністю. Проте цілеспрямовано займатися його збереженням і зміцненням не вистачає часу, знань тощо. Матеріальний рівень життя не дозволяє повною мірою користуватися платними послугами оздоровчих центрів, басейнів, тренажерний залів тощо.

За даними анкетувань можна виявити структуру мотивації молоді на ЗСЖ; визначити "точки прикладання" профілактичного впливу. Важливо, що реальне, сьогоденне мотивування співпадає з перспективним. Саме цей перехід є основною задачею виховання, і одночасно доводить ефективність застосування профілактичних технологій в школах .

Можна сформулювати основні стратегії формування ЗСЖ: освіта щодо загальних закономірностей і конкретних проблем, пов'язаних з усіма аспектами особистого і громадського здоров'я; сприяння розвитку свідомості й активності окремих особистостей, груп людей, місцевих громад; підтримка програм, спрямованих на покращення здоров'я людей; прищеплення й розвиток умінь т а особистих навичок ЗСЖ громадська активність щодо розв'язання питань здоров'я; впровадження сучасної системи підготовки дітей, підлітків і молоді до сімейного життя, морального виховання; створення умов для духовного виховання, інтелектуального, творчого і фізичного розвитку молоді, реалізації її науково-технічного і творчого потенціалу.

Таким чином, рівень орієнтованості сучасних молодих

людей на збереження здоров'я, ступінь свідомого ставлення до навколишнього середовища, як середовища проживання, потребує від освітян проведення заходів, які спрямовані на попередження і мінімізацію негативного впливу забрудненого довкілля на здоров'я та формування ЗСЖ сучасних підлітків. Необхідним є також розробка тематичних просвітницьких матеріалів, направлених на створення інформаційного середовища щодо свідомого ставлення підлітків до власного здоров'я, охорони навколишнього середовища тощо.

Література

1. Глушкова Л. І. К вопросу формирования здорового образа жизни // *Здравоохранение Рос. Федерашш.* - 2008. - № 1. - С. 33-34.
2. Газеев Н. Х., Игонин Е. И. Экологическое образование и воспитание в республике Татарстан // *Проблеми окружающей среды и природных ресурсов.* - 2006. - Выш. X» 10. -С. 33-38.
3. Кучина З. Г. Практический аспект преподавания экологии в школе // *Екологічний вісник.* - 2008. - Липень-серпень. - С. 22-23.
4. Дышленко Я. В. Роль экологического просвещения и воспитания в обеспечении устойчивого экологически безопасного развития // *Матер. годичных научн. чтений факта охраны труда и окружающей среды.* - М, 2006. - С. 26-30.
5. Здоров'я та поведінкові орієнтації української молоді: соціологічний вимір. - К., 2005. -23 с.